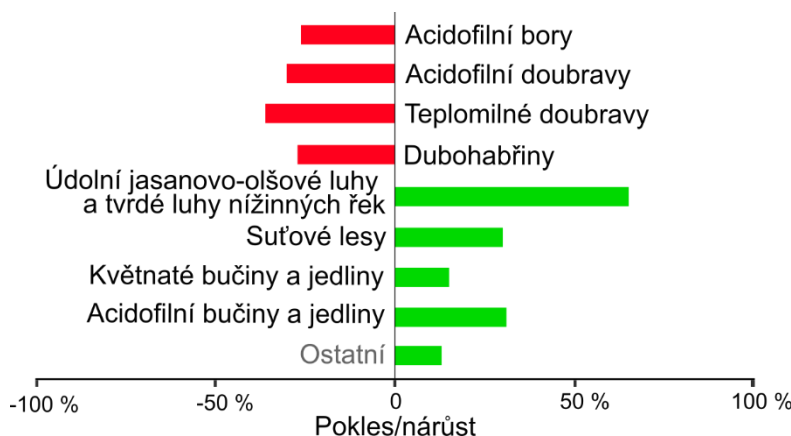

České lesy se staly jednotvárnějšími. Pestřejší otevřené lesy dlouhodobě mizí

Průhonice, 5. března 2024 – Nová studie zpracovaná vědci Botanického ústavu AV ČR ukazuje, že v českých lesích postupně došlo k výraznému posunu v biodiverzitě rostlinných společenstev. Výsledky studie potvrdily postupný přechod od pestřejších lesů k jednotvárnějším, převážně stinným porostům, které jsou také bohatší na živiny. V otevřených lesích se ale koncentruje více ohrožených druhů rostlin i živočichů, proto je jedním z závěrů výzkumu i doporučení k aktivnímu managementu těchto stanovišť. Výsledky byly publikovány v časopise *New Phytologist*.

Nová studie provedená pomocí analýzy téměř 3 000 vegetačních ploch v České republice odhalila, že rostlinná společenstva lesů prošla během 20. století velkou změnou. Ustoupila světlomilná společenstva chudých stanovišť a nahradily je stinné porosty s nadbytkem živin. Autoři srovnávali údaje o vegetaci z období 1950–1970 a 2002–2018 (s průměrným odstupem 52 let) a sledovali změny v klasifikaci vegetačních ploch do rostlinných společenstev.

Výzkum se zaměřil na osm široce definovaných typů lesních stanovišť. Ukázal, že největší úbytek se projevil u světlých lesů na chudých půdách, jako jsou doubravy a bory. Tmavší lesy na bohatších půdách, jako jsou třeba bučiny, naopak přibýly.

Obr.: Změna zastoupení jednotlivých typů lesa za posledních 52 let. Typy světlých lesů (horní čtyři sloupce) ubýly, zatímco typy stinných lesů (následující čtyři sloupce) přibýly.

„Naše zjištění ukazují, že dlouhodobé změny v lesních ekosystémech mírného pásma jsou spojeny se sukcesí k živinami bohatším zapojeným lesům. To znamená, že otevřené lesy, často nižních poloh, které jsou druhově bohatší, se mění rychleji než tmavší lesy a rychleji ztrácejí svoji biodiverzitu,“ uvedl hlavní autor studie Ondřej Vild z Oddělení vegetační ekologie Botanického ústavu AV ČR.

Úbytek otevřených lesů autoři vysvětlují změnami v hospodaření a někdy i změnami dominantních druhů dřevin. Nížinné lesy byly po staletí obhospodařovány jako výmladkové lesy, tzn., že dřeviny byly pravidelně osekávány nebo seřezávány blízko země pro palivové dřevo, a z pařezů vyrážely nové výmladky. Ukončení tohoto způsobu lesního managementu na konci druhé světové války znamená, že lesy více zarůstají, původní druhy rostlin se nedokáží na nové podmínky adaptovat, a proto ustupují.

Tisková informace

Studie proto zdůrazňuje i potřebu aktivního managementu pro ochranu biodiverzity rostlin ve středoevropských lesích. Pro biologickou rozmanitost jsou tedy klíčové nejen lesy pralesovitého charakteru, ale i lesy otevřené udržované hospodařením.

Více informací:

Ondřej Vild, Markéta Chudomelová, Martin Macek, Martin Kopecký, Jindřich Prach, Petr Petřík, Petr Halas, Michal Juříček, Marie Smyčková, Jan Šebesta, Martin Vojík, Radim Hédl (2024): [Long-term shift towards shady and nutrient-rich habitats in Central European temperate forests](https://doi.org/10.1111/nph.19587), *New Phytologist* (doi.org/10.1111/nph.19587).

Kontakt

Mgr. Radim Hédl, PhD.
Oddělení vegetační ekologie
radim.hedl@ibot.cas.cz
+420 777 292 243

Mirka Dvořáková
PR & Marketing Manager
miroslava.dvorakova@ibot.cas.cz
+420 602 608 766

O Botanickém ústavu AV ČR, v. v. i.

Botanický ústav AV ČR je veřejná výzkumná instituce, která je součástí Akademie věd České republiky. Je největším centrem botanického výzkumu v ČR. Zabývá se výzkumem vegetace na úrovni organismů, populací, společenstev a ekosystémů. V současnosti soustřeďuje přes 150 vědeckých pracovníků a doktorandů v celé škále terénně zaměřených botanických oborů od taxonomie přes evoluční biologii, ekologii až po biotechnologie. Hlavním sídlem ústavu je zámek v Průhonicích. Součástí jsou také odloučená vědecká pracoviště v Brně a Třeboni. Ústav zajišťuje správu Průhonického parku, který je Národní kulturní památkou a je zařazen na seznam památek UNESCO, Průhonické botanické zahrady a Botanické zahrady Třeboň. Více informací je na www.ibot.cas.cz.